

Ambassadeur Hanney over Ierse identiteit

Tom Hanney, ambassadeur van Ierland

Professor Bart De Moor

Professor Hedwig Schwall

Tom Hanney, ambassadeur van Ierland in België, gaf op 4 mei de vijfde lezing in de *Ambassador's Lecture Series*. Hij sprak over *Culture and Identity*.

Vooraf belichtte professor Bart De Moor, vicerector Internationaal Beleid, de relaties tussen

Ierland en onze universiteit. De meest tot de verbeelding sprekende uiting daarvan is natuurlijk het Iers College, dat in 1607 werd opgericht en een hedendaagse vertaling vindt in het *Leuven Institute for Ireland in Europe*. Dat instituut werd plechtig geopend in 2010, in aanwezigheid van Nobelprijswinnaar Seamus Heaney. Een belangrijk deel van de historische Ierse elite genoot zijn opleiding aan onze universiteit. De samenwerking bloeit ook nu nog, wat bijvoorbeeld afgelezen wordt aan de studentenuitwisseling in Erasmusverband, of aan de ongeveer 60 onderzoeksprojecten waarin Leuven samenwerkt met Ierse universiteiten.

Professor Hedwig Schwall, directeur van het Centrum voor Ierse Studies, leidde de lezing van de ambassadeur in. Zij schetste een aantal lijnen uit de Ierse geschiedenis en cultuur. Met name wees professor Schwall op de belangrijke historische rol die de Leuvense universiteit gespeeld heeft in de overleving van de Ierse cultuur. Ierse uitwijkingen kwamen in Leuven terecht, en vonden aan onze universiteit het kader voor het bewaren en opnieuw tot leven wekken van de door de Brits-protestantse overheersing met de dood bedreigde Ierse cultuur. Professor Schwall wees erop hoe Ierland geëvolueerd is van een geïsoleerde en verdruchte cultuur naar een nieuwe, internationaal georiënteerde samenleving.

Cultuur en identiteit waren de kernwoorden van het betoog van ambassadeur Hanney. Ook al zijn dit begrippen die moeilijk te definiëren vallen, het is onmogelijk Ierland te begrijpen zonder inzicht in zijn zoektocht naar een nationale identiteit en de moeilijkheden op die tocht.

Een van de essentiële krachtlijnen in het Ierse profiel is zijn lange geschiedenis van Britse overheersing. Het meest opvallende historische gevolg daarvan is natuurlijk de marginalisering van de Ierse taal ten voordele van het Engels. Een andere rode draad in het psychisch profiel van Ierland is de grote armoede en hongerproblematiek uit de tweede helft van de 19de eeuw, die er mede toe bijdroeg dat de Ierse bevolking van ongeveer 8 miljoen rond 1850 tegen 1900 herleid was tot de helft. Bovendien leidde deze structurele armoede tot een andere krachtlijn uit de Ierse geschiedenis, namelijk de wereldwijde emigratie, op de vlucht voor de honger.

Ambassadeur Hanney lichtte de moeilijke verhouding met Groot-Brittannië toe met een reeks historische en actuele voorbeelden. Hij wees op de complexiteit van de verhouding, die zowel religieuze als politieke aspecten vertoont en die zich kristalliseerde in de Noord-Ierse kwestie. Slechts heel moeizaam kwam daar vrede in zicht, onder meer door de identiteitsproblematiek ten volle te erkennen. Hoé moeizaam de verhouding tussen beide landen is, blijkt uit het feit dat het van 1911 geleden is dat het Britse staatshoofd nog een staatsbezoek aan Ierland gebracht heeft. Het aanstaande bezoek van koningin Elisabeth aan Ierland is dan ook van prominente historische betekenis.

Daarna richtte de ambassadeur de focus op taal als identiteitsvormend platform. De Ierse taal heeft zeer moeilijke tijden doorgemaakt, maar zij heeft, mits zorg voor het juiste kader, duidelijke toekomstkansen. Met trots wees de ambassadeur op het feit dat Ierland vier Nobelprijswinnaars literatuur heeft voortgebracht (Yeats, Heaney, Beckett en Shaw). Ierland was daarnaast het geboorteland van Oscar Wilde en van James Joyce, de wellicht belangrijkste Engelstalige schrijver uit de 20ste eeuw.

Ook emigratie is een essentieel thema voor een goed begrip van de Ierse identiteit. Door haar omvang was de emigratie in de 19de en 20ste eeuw een ramp voor de Ierse samenleving. Anderzijds heeft dit fenomeen ervoor gezorgd dat Ierland een uiterst reële band met vele overzeese gebieden heeft. Men schat bijvoorbeeld dat zowat 40 miljoen Amerikanen Ierse

roots hebben, tot en met president Obama, wiens over-over-overgrootvader in 1850 uit Moneygall naar New York emigreerde. Die banden hebben er ook toe geleid dat de Ierse problematiek belangstelling (en inmenging) kreeg uit alle windstreken.

Een laatste krachtlijn voor het begrijpen van de Ierse identiteit zoekt ambassadeur Hanney in de toetreding van Ierland tot de Europese Gemeenschap in 1973. Die toetreding zorgde onder meer voor een belangrijke economische relance, en droeg bij tot zich langzaam normaliserende betrekkingen met Groot-Brittannië. Ook in de huidige economische moeilijkheden is de verwevenheid met Europa van groot belang.

Maar om Ierland écht te begrijpen, moeten we, aldus de ambassadeur, een bezoek brengen aan Inis Oirr, een eiland aan de Ierse westkust. “Go there sometime if you want to escape modern Europe with all of its trials and tribulations and discover what it feels like to be in another time and another age. It will also help deepen your understanding of Ireland’s complex identity.”

De presentaties van ambassadeur Hanney en professor Schwall vindt u op de [website van de Ambassador's Lecture Series](#).